herpy

VARANER

Varanus jobiensis

Varanus jobiensis är en medelstor, dagaktiv varan från regnskogen på Nya Guinea och de närliggande öarna, känd för sin vitgula till röda strupe. Arten blir upp till omkring 120 cm, gräver gärna och behöver ett rymligt, fuktigt och varmt terrarium. Den hör hemma hos den erfarne hållaren, och bara få djur i handeln är uppfödda.

Familj: Varanidae Engelska: Peach-throated monitor Tidigare namn: *Varanus karlschmidti; Varanus indicus jobiensis*
Publicerad 15 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**100-120 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**240 × 90 × 200 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Värmeplats	**35-54 °C**
Temperatur, natt	**23-25 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**3-5 ägg**
Inkubation	**179-181 dagar** vid 29-32 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Varanus jobiensis är en smal, medelstor varan i undersläktet *Euprepiosaurus*. Den blir upp till omkring 120 cm inklusive svans. Svansen är rund i den första tredjedelen och saknar den dubbla köl som syns hos många av släktingarna. Strupen är vitgul till röd. Hanen har en tydlig utbuktning vid svansroten och en hög köl mitt på svansen, som honan saknar. Det är det enklaste sättet att könsbestämma djur utan veterinär.

Arten beskrevs 1932 från ön Jobi (Yapen) som en underart till *Varanus indicus*. År 1951 beskrevs den på nytt som *V. karlschmidti*, men det namnet visade sig vara ett yngre synonym, och sedan 1991 har arten hetat *V. jobiensis* som självständig art. Arten lever sida vid sida med *V. indicus* och *V. doreanus*, och de tre går varandra lite ur vägen genom att använda olika delar av skogen. Genetiska undersökningar tyder på att *V. jobiensis* sannolikt är ett artkomplex med flera dolda arter, så djur från olika öar kan visa sig tillhöra var sin art.

I terrariet är *V. jobiensis* en aktiv art med en kraftig födorespons. Den har hållits i Europa och Nordamerika i flera decennier, men uppfödning är sällsynt. Det är ingen varan för nybörjare.

Arten är ett livslångt åtagande. Ett vuxet djur kräver ett terrarium på omkring 2,4 m i längd, kraftig belysning och värme, löpande foderkostnader och tid för daglig tillsyn. Livslängden i fångenskap är inte känd; spannet i faktarutan är lånat från besläktade varaner av samma storlek. Ska arten hållas krävs en långsiktig plan för utrymmet.

Utbredning och livsmiljö

Varanus jobiensis finns på Nya Guinea, där den har påträffats både i den indonesiska delen (Papua) och i Papua Nya Guinea, och på flera av öarna runtomkring, bland annat Yapen, Biak, Waigeo, Salawati och Normanby. Typlokalen är Yapen, och djur från Sepikfloden i Papua Nya Guinea beskrevs tidigare som en egen art. Den har också påträffats nära Port Moresby och på södra sluttningen av Mount Victory i den norra delen av landet.

Invånarna på Nya Guinea jagar arten för föda. Bland jägare i Västpapua har det uppskattats att nära tusen djur dödas om året för eget bruk. Arten är inte bedömd som hotad.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien och Papua Nya Guinea.

LIVSMILJÖ

Varanus jobiensis lever i regnskog och skogsbryn i låglandet, från havsnivån och uppåt. Uppgifterna om den övre gränsen varierar från 900 till 1.500 m. Den är dagaktiv och lever på marken i skogen. Klimatet i låglandet är varmt och fuktigt.

I naturen lever arten mest av insekter, men tar också grodor, andra ryggradslösa djur och kräldjursägg och ibland fisk och små däggdjur.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur ska ha ett mycket stort terrarium på minst 240 × 90 × 200 cm (längd × bredd × höjd), gärna 240 cm högt, och ett par behöver mer. Ju större desto bättre, eftersom arten är aktiv och använder hela ytan. Ungar på 19-27 cm börjar i ett litet terrarium på omkring 40 liter och flyttas upp i takt med att de växer.

Bottnen är det viktigaste i inredningen. *V. jobiensis* gräver vid äggläggning och testar fukt och värme genom att gräva små hål. Substratet ska därför vara djupt, omkring 45 cm, och bestå av omkring 75 % sand, 20 % mulljord och 5 % fin barkmull. En botten som håller fukten är avgörande för en regnskogsart. Inred med många gömställen på marken och högre upp samt tjocka grenar att klättra på. Använd kork eller grova grenar med bra grepp, aldrig hala grenar.

Vatten ska finnas tillgängligt i en stor och säker skål eller en låg bassäng som djuret kan ta sig i och ur. Placera skålen i den svalare änden, så att den inte står under värmelamporna. Djuret ska inte kunna komma i kontakt med lamporna, och de ska alltid vara avskärmade. Luckor och nätlock ska vara ordentligt säkrade, eftersom varaner är starka och söker utgångar. Ventilationen ska vara god, så att luften inte blir stillastående. Levande växter överlever sällan varaner, så använd hellre solida konstgjorda växter som djuret inte kan riva sönder och svälja.

TEMPERATUR

Varanus jobiensis ska ha en stor temperaturgradient. På dagen ska lufttemperaturen vara 26-29 °C, och det ska finnas flera solplatser med yttemperaturer på 35-54 °C, uppvärmda med 65-90 W utomhusspotlights. Temperaturerna på solplatserna är yttemperatur uppmätt med IR-termometer, inte lufttemperatur. På natten får temperaturen sjunka till omkring 23-25 °C, som hos besläktade regnskogsarter från låglandet.

Gradienten ska fördelas så att djuret kan välja mellan varmt och svalt och inte tvingas stå i värmen. Värm bara upp den ena halvan av terrariet. Undvik keramiska värmeelement som solplats: de ger inget ljus, och en varan som inte ser värmekällan kan lätt bränna sig på den. Låt lampan peka på en platt sten omkring 40 cm bort, och skärma av alla värmekällor så att djuret inte kan röra dem. Brännskador från lampor är vanliga hos varaner och kan vara dödliga. En värmekabel ska ligga under den halva av terrariet som ska värmas upp, och vara säkrad mot grävande djur.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten kommer från regnskog, och det ska terrariet spegla. Spruta hela terrariet kraftigt i flera minuter varje dag, till exempel med en trädgårdsslang, så att botten håller sig fuktig. Sikta på 60-80 % luftfuktighet, vilket passar regnskogens klimat och besläktade arter. Se till att fukten kan variera och att botten inte blir ständigt blöt, så att det inte uppstår svamp.

Barkmull håller fukten bättre än sand och passar bra för tropiska arter. Använd inte steril barkmull, eftersom de naturliga mikroorganismerna håller svamptillväxten nere. Djuret dricker ur vattenskålen och av droppar efter besprutning. Byt vattnet dagligen, för skålen används också som bad. Honan kan lägga ägg i vattenskålen och äta upp dem, så håll koll på skålen när hon är dräktig.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och behöver kraftigt ljus och UVB. Använd en UVB-källa med hög intensitet som till andra varaner, till exempel kvicksilverlampor, som ger både värme och UV, eller kraftiga UVB-rör av hög kvalitet. Sikta på Ferguson-zon 3. UV-ljuset ska träffa djuret direkt utan glas emellan, för glas stoppar strålarna.

Ge 14 timmars ljus och 10 timmars mörker hela året. Vanliga lysrör räcker inte, eftersom de inte ger tillräcklig ljusstyrka, och svagt ljus ger hälsoproblem för djuret på sikt. Håll mörkt på natten.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen är insekter huvudfödan, kompletterat med grodor, andra ryggradslösa djur och kräldjursägg. I fångenskap tar djuren unga möss och kackerlackor (*Blaptica dubia*). Ge ett varierat urval av insekter som gräshoppor, syrsor och kackerlackor, kompletterat med grodor om de går att få tag på, och med några möss eller kycklingar. Gnagare ska inte vara huvudföda, eftersom arten annars blir fet, och fetma är ett verkligt problem hos varaner med god aptit.

Ungar tar emot föda efter två dagar och kan utfodras dagligen med små kackerlacksnymfer och hackade nyfödda möss. Daglig utfodring är mer än nog för ett vuxet djur utan stor aktivitet, och det kan med fördel utfodras mer sällan och gärna jaga maten från en pincett, så att det får motion. Hanar kan vara mycket glupska, så honan ska utfodras för sig. Pudra insekter med kalk och vitamin D3 regelbundet och tillsätt ett vitamin- och mineralpreparat, eftersom odlade insekter saknar näring.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Säkerhet och hantering: *Varanus jobiensis* är snabb och stark och har kraftiga klor och tänder. Bett och rivsår från klorna hos ett djur på omkring en meter kan vara djupa och ska rengöras noga. Svansen är lång, och stora djur ska inte gripas tag i hastigt. Allvarliga skador hos människor är inte kända. Som alla kräldjur kan varaner bära salmonella, så tvätta händerna efter varje besök i terrariet och efter fodret, och låt inte djuret gå fritt på köksbänkar.

Djuret vänjer sig bäst vid människor när man närmar sig lugnt från sidan och aldrig griper ner uppifrån. Håll hanteringen kort, och låt djuret komma till dig i stället för att plocka upp det. Det är en art för observation mer än för daglig hantering.

Ett vuxet par kan hållas tillsammans året runt utan aggression, och djuren solar sig ofta tillsammans. Hanen förföljer honan under parningstiden. Arten hålls ensam eller parvis; grupphållning är inte känd. Två hanar ska inte hållas tillsammans. Nya djur ska sitta i karantän i minst sex veckor, med avföringsprov hos en veterinär.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könet syns på svansen: hanen har en tydlig utbuktning vid svansrotens hemipenisfickor och en hög köl mitt på svansen, medan honan saknar båda delarna. Sondering, som används hos ormar, är inte pålitlig hos varaner, eftersom honan har en motsvarande ficka (hemiklitoris). Säker könsbestämning kräver en veterinär med endoskop.

Åldern vid könsmognad är inte känd. Ett vuxet par kan hållas tillsammans året runt. Använd bara djur med god vikt till avel, och räkna med att hanen kan vara glupsk och stjäla honans mat.

PARNING

Parningen hos *Varanus jobiensis* kan börja i augusti, efter att paret har varit tillsammans i ungefär ett år. Hanen närmar sig honan, tungar snabbt på hennes huvud och bakben och skakar huvudet från sida till sida, och han förföljer henne tills hon ger efter. Paret parar sig flera gånger om dagen i 12 dagar, och varje parning varar från 10 minuter till en timme. Det finns ingen vintervila, och temperaturen hålls oförändrad hela året.

Efter parningen tappar hanen intresset. Honan blir tydligt tjockare, söker varmare solplatser än normalt och ligger i konstiga ställningar där hon lyfter buken från underlaget. Det är pålitliga tecken på att hon är dräktig.

Läs mer: Vintervila och årstider

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan av *Varanus jobiensis* lägger 3-5 ägg, och hon kan äta upp några av dem; rester av uppätna ägg kan ligga i vattenskålen. Äggen läggs på natten, drygt tre veckor efter parningen. Dessförinnan provgräver honan små hål och sticker ner nosen i botten. Även med en äggläggningslåda kan hon lägga äggen i terrariets botten, omkring 10 cm ner vid omkring 30 °C. Äggen är omkring 6 cm långa och 3 cm breda och väger omkring 24-25 g. En hona kan lägga flera kullar, men intervallet mellan dem är inte känt. Ställ in en grävlåda eller äggläggningslåda med fuktig jord, och räkna med att honan gräver där hon vill.

INKUBATION

Äggen ruvas i en sluten plastlåda på omkring 3 liter med fuktig vermikulit (vatten och vermikulit blandat genom blötläggning och urkramat för hand). En ombyggd minikylskåpsinkubator med vattenbehållare i botten kan användas vid 29-32 °C, och lådan vädras regelbundet. Äggen kläcks efter 179-181 dagar. Det är en lång ruvningstid, så det kräver tålamod.

Låt inte vatten droppa på äggen, och vänd dem inte. Små gropar i skalet är inget problem. Öppna inte äggen för tidigt om kläckningen drar ut på tiden. Temperaturens betydelse för utvecklingen och för kläckningstiden är inte känd för arten.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna av *Varanus jobiensis* mäter 8-12 cm från nos till kloak och 19-27 cm totalt vid kläckningen. Efter två dagar i inkubatorn sätts de var för sig i akvarier på omkring 40 liter med sphagnum som botten, bark på bakväggen, en solgren, lite bark på marken och en skål med vatten med en sidenväxt i. Täck nätlocken med plast med tre små lufthål, så att fukten hålls uppe. Solplatsen ska vara omkring 32 °C, till exempel uppvärmd av en 50 W glödlampa.

Ungarna tar emot föda efter två dagar och får varje dag kackerlacksnymfer och hackade nyfödda möss. De växer snabbt. Hos många varaner kan ungar hållas tillsammans i små grupper, men för denna art är det inte känt, så håll dem var för sig.

Hälsa och vanliga misstag

För *Varanus jobiensis* gäller samma typiska fel som för varaner i allmänhet:

- För lite ljus och UVB, vilket ger skelettsjukdom och slöhet. Lysrör räcker inte ensamma.
- Brännskador från värmelampor, särskilt hos stora djur som ligger direkt under lampan. Avskärma alla värmekällor, och använd en spotlampa på avstånd.
- Fetma när djuret utfodras med gnagare varje dag. Glupska hanar ska motioneras genom att jaga maten.
- Parasiter och stress hos vildfångade djur. Avföringsprov hos en veterinär och minst sex veckors karantän är tillrådligt.
- För torr botten eller för blöt botten utan luft, vilket ger hudproblem och svamp.
- Nedsvalda rester av konstväxter och bottensubstrat.

Djur i handeln: det säljs ofta vuxna, vildfångade djur. Det är en anledning att avsätta tid för karantän och undersökning. Det kan gälla importrestriktioner för vildfångade djur från enstaka länder, så vildfångade vuxna djur i handeln kräver extra uppmärksamhet på handlingarna. Fråga alltid efter dokumentation och djurets ursprung. Uppfödning är sällsynt, och djur som är födda i fångenskap är långt att föredra. Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, inte äter eller verkar slött.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.